

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ’ЄКТІВ
ГОСПОДАРЮВАННЯ”
(для бакалаврів)**

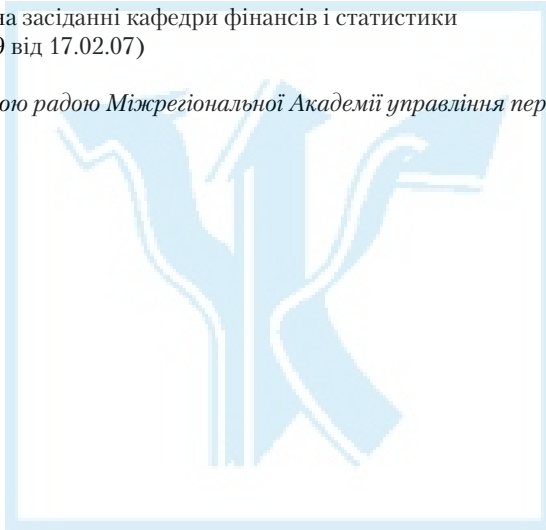
МАУП

Київ 2007

Підготовлено професором кафедри фінансів і статистики *Г. І. Філіною*

Затверджено на засіданні кафедри фінансів і статистики
(протокол № 9 від 17.02.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Філіна Г. І. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Фінансова діяльність суб’єктів господарювання” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2007. — 34 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, зміст самостійної роботи студентів з дисципліни “Фінансова діяльність суб’єктів господарювання”, тести, плани семінарських занять, теми рефератів, питання для самоконтролю, список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2007

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна “Фінансова діяльність суб’єктів господарювання” охоплює всі напрями робіт зі створення фінансового капіталу підприємства з усіх можливих джерел фінансування та напрями розподілу мобілізованого капіталу в необоротні та оборотні активи. Окремими блоками проблем, що вивчаються, є створення та розподіл прибутку підприємства на споживання та накопичення, дивідендна політика та антикризове управління фінансами.

При вивченні матеріалу слід використовувати літературні джерела за вказаною проблематикою та форми фінансової звітності підприємства.

Дисципліна “Фінансова діяльність суб’єктів господарювання” має спільні питання з такими дисциплінами, як “Фінанси підприємств”, “Фінансовий ринок”, “Управління витратами та цінами”, “Інвестування”, знання яких використовуються комплексно в управлінні фінансами підприємства.

Самостійна робота студентів денної форми навчання складається з опрацювання питань, передбачених для самостійного опрацювання за кожною темою робочої навчальної програми, і підготовки до семінарських занять за темами курсу. Студенти самостійно опрацюють законодавчі акти з питань, включених у теми семінарських занять.

Самостійна робота студентів охоплює такі напрями:

1. Самостійне опрацювання окремих розділів тематичного плану.
2. Збірник тестів для самостійної роботи над розділами тем.
3. Методичне забезпечення семінарської роботи студентів.
4. Теми рефератів з дисципліни “Фінансова діяльність суб’єктів господарювання”.
5. Питання для самоконтролю.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“ФІНАНSOVA ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ’ЄКТІВ
ГОСПОДАРЮВАННЯ”

Змістовий модуль I. Формування фінансового капіталу підприємства

Тема 1. Основи фінансової діяльності суб’єктів господарювання

1. Фінансова діяльність як засіб реалізації стратегічних цілей суб’єкта господарювання на ринку та управління фінансовою діяльністю.
2. Фінансова політика підприємства та її складові.
3. Ефективність фінансової діяльності в забезпеченні конкурентоспроможності суб’єкта господарювання.
4. Фінансова діяльність на різних стадіях розвитку підприємства.

Література:
основна [18, с. 11–59; 10, с.11–26];
додаткова [13, с. 8–22; 21, с. 5–20]

Тема 2. Особливості фінансування підприємств різної форми власності

1. Підприємство у сфері цивільно-правових і фінансово-правових відносин.
2. Вплив організаційно-правової форми і галузевої приналежності на фінансову діяльність підприємства.
3. Правова база фінансової діяльності в Україні.

Література:
основна [2; 10, с.11–26; 18, с. 59–96];
додаткова [13, с. 17–19; 20, с. 15–19; 21, с. 14–20]

Тема 3. Формування власного капіталу підприємств

1. Зовнішні та внутрішні фінансові відносини суб’єкта господарювання і відповідні грошові потоки.
2. Елементи фінансових ресурсів — пасив балансу.
3. Розподіл фінансових ресурсів — актив балансу.

4. Правова база створення статутного фонду суб'єктами господарювання в Україні.

Література:

основна [9; 10; 18, с. 44–67; с. 102–169];
додаткова [13, с. 186–205; 18, с. 50–64;
20, с. 49–66; 26, с. 93–114]

Тема 4. Самофінансування підприємств

1. Методи планування виручки від реалізації продукції.
2. Методи планування прибутку підприємства.
3. Методи розрахунку амортизаційних відрахувань.

Література:

основна [9; 10, с. 125–174; 18, с. 171–195];
додаткова [13, с. 196–205; 17, с. 243–250; 18, с. 80–89]

Тема 5. Дивідендна політика підприємства

1. Форми виплати дивідендів.
2. Порядок виплати дивідендів.

Література:

основна [18, с. 210–235];
додаткова [13, с. 203–205; 18, с. 80–82;
30, с. 690–714]

Тема 6. Позиковий капітал підприємства

1. Зміст позикової політики підприємства.
2. Вибір кредитної установи за критеріями умов кредитування.
3. Лізинг (фінансова оренда) та його відмінність від банківського кредитування.
4. Оцінка кредитоспроможності позичальника.

Література:

основна [9; 10, с. 174–193; 18, с. 235–290];
додаткова [13, с. 149–164; 20, с. 185–202;
30, с. 775–797]

Змістовий модуль II. Інвестиційна діяльність підприємства

Тема 7. Фінансові аспекти реорганізації підприємств

1. Чинники реорганізації підприємства.
2. Правові аспекти реорганізації підприємств: угода про реорганізацію, захист інтересів кредиторів.

Література:

основна [17, с. 319–335; 18, с. 293–326];

додаткова [20, с. 266–269]

Тема 8. Фінансування спільних інвестицій на основі договорів кооперації

1. Розподіл результатів господарської діяльності між інвесторами.
2. Фінансові відносини при припиненні дії договору.

Література:

основна [18, с. 92–95];

додаткова [2]

Тема 9. Фінансова інвестиційна діяльність підприємств

1. Склад портфельних інвестицій підприємства
2. Елементи грошового потоку підприємства за видами діяльності
3. Визначення первісної та поточної вартості фінансових активів у фінансовій звітності.
4. Джерела та напрями фінансування необоротних активів.
5. Джерела та напрями фінансування оборотних активів.

Література:

основна [9; с. 326–356, 475–490, с. 157–193, 253–281; 22; 29];

додаткова [10, с. 193–240; 17, с. 186–241]

Змістовий модуль III. Фінансове планування

Тема 10. Фінансова діяльність підприємства у сфері зовнішньоекономічних відносин

1. Структура зовнішньоекономічного контракту за змістом розділів.
2. Зміст типових платіжних умов контрактів ЗЕД.

3. Встановлення ціни контрактів у ЗЕД.
4. Умови експортного факторингу та форфейтингу.

Література:

основна [2; 18, с. 382–402; 19, с. 193–241];
додаткова [10, с. 262–273; 17, с. 35–44]

Тема 11. Фінансовий контролінг

1. Показники фінансового стану підприємства.
2. Система управління контролінгом на підприємстві.
3. Зміст стратегічного контролінгу.
4. Зміст фінансової санації.
5. Процедура банкрутства в Україні.

Література:

основна [18, с. 403–456; 27, с. 56–128];
додаткова [20, с. 254–266]

Тема 12. Бюджетування на підприємстві

1. Фінансовий поточний план “План доходів та витрат”, структура та методи складання.
2. Планування грошового потоку за елементами.
3. Фінансовий блок бізнес-плану: фінансовий план, графік повернення кредитів, економічна ефективність проекту.
4. Контрольно-аналітична робота як інформаційна база фінансової діяльності. Аналіз матриць фінансової стратегії підприємства.

Література:

основна [18, с. 457–465; 20, с. 227–239; 21, с. 325–341];
додаткова [13, с. 282–303]

ТЕСТИ

I. Цілі та зміст фінансової діяльності суб’єктів господарювання

1. Фінансові ресурси підприємства — це:

- а) грошові кошти підприємства на банківських рахунках;
- б) грошові фонди підприємства, що мають цільове призначення.

2. Зазначте, що є головним у виборі фінансової політики підприємства.

- а) боргові зобов'язання підприємства;
- б) наявність грошей на рахунках;
- в) соціально-економічна стратегія підприємства;
- г) максимізація прибутку.

3. Фінансова тактика розробляється:

- а) для довгострокового планового періоду;
- б) для розв'язання поточних фінансових завдань.

4. Тривалість виробничо-комерційного циклу підприємства — це:

- а) період, протягом якого продається продукція в торговельній мережі;
- б) період між закупівлею сировини і надходженням готової продукції на склад покупця;
- в) період між закупівлею сировини і одержанням грошей на розрахунковий рахунок після продажу продукції.

5. Зазначте, чи однаковий фінансовий механізм управління фінансами держави і фінансами підприємства:

- а) так;
- б) ні.

II. Нормативна база фінансової діяльності

1. Господарсько-правові відносини поширюються на таких фізичних осіб:

- а) усіх без винятку;
- б) зареєстрованих як підприємці.

2. До ознак юридичної самостійності підприємства належать:

- а) організаційна цілісність;
- б) наявність власного майна, відокремленого від майна засновників;
- в) наявність юридичної адреси;
- г) виступ у цивільних справах від власного імені, а не від імені засновників;
- д) наявність рахунка в банку;
- е) самостійна майнова відповідальність.

3. Втрата фінансової незалежності означає таке:

- а) підприємство змушене залучати нові кредити для продовження діяльності;
- б) ліквідацію підприємства як юридичної особи при банкрутстві або перехід під контроль кредитора.

III. Фінансові ресурси і їх організація

1. Зазначте, від чого залежить фінансова діяльність комерційного (прибуткового) підприємства:

- а) від участі держави в його фінансах;
- б) не залежить від наявності державної власності на капітал підприємства.

2. Зазначте, за якими напрямками некомерційні організації з поточним бюджетним фінансуванням можуть використовувати доходи від надання платних послуг:

- а) діяльність на ринку цінних паперів;
- б) розширення основної діяльності;
- в) купівлю нерухомості з метою перепродажу;
- г) підвищення оплати праці працівникам;
- д) надання кредитів працівникам.

3. Структура капіталу за способом мобілізації грошових фондів — це співвідношення:

- а) власних і позикових засобів і внутрішня структура цих фондів;
- б) необоротних і оборотних активів і їх внутрішня структура.

4. Емісійний дохід — це:

- а) загальний дохід від продажу акцій за номінальною вартістю при їх розміщенні;
- б) додатковий дохід від продажу акцій понад номінал при їх розміщенні.

5. Первісна вартість одиниці основних фондів, що враховується в активах підприємства, включає:

- а) вартість придбання;
- б) вартість придбання, витрати на транспортування, встановлення і налагоджувальні роботи;
- в) вартість придбання і транспортування до підприємства.

6. Придбані підприємством короткострокові ліквідні цінні папери належать до таких активів:

- а) необоротних;
- б) оборотних.

IV. Призначення і правова база статутного фонду суб'єкта господарювання

1. Статутний фонд акціонерного товариства (АТ) не може бути менший від такого значення:

- а) 1000 мінімальних зарплат на момент створення АТ;
- б) 1500 мінімальних зарплат на момент створення АТ;
- в) 1250 мінімальних зарплат на момент створення АТ.

2. При формуванні статутного фонду товариств усіх видів і без участі держави не допускаються внески учасників у вигляді:

- а) майна;
- б) майнових прав;
- в) грошей, узятих у кредит;
- г) ринкових цінних паперів;
- д) грошей, узятих під заставу;
- е) права користування природними ресурсами;
- ж) бюджетних засобів.

3. Зазначте, чи можливе збільшення статутного фонду без додаткового зовнішнього фінансування, а тільки за участю власних засобів:

- а) так;
- б) ні.

4. Зазначте, чи збільшується статутний фонд при випуску облігацій:

- а) так;
- б) ні.

5. За всіма видами акціонерних товариств акції і внески повинні бути цілком сплачені після реєстрації статуту протягом:

- а) трьох місяців;
- б) шести місяців;
- в) одного року;
- г) півтора року.

V. Формування власних фінансових ресурсів

1. Зазначте, чи включаються у валові витрати суми штрафів, неустойок, пені:

- а) так;
- б) ні.

2. Зазначте, чи включаються у валові витрати включаються витрати на страхування підприємницьких ризиків, відповідальності та інших ризиків:

- а) так;
- б) ні.

3. Валовий прибуток підприємства — це:

- а) валовий дохід за винятком валових витрат;
- б) прибуток від звичайної операційної діяльності;
- в) загальний прибуток за винятком податку на прибуток.

4. Нерозподілений прибуток підприємства — це валовий прибуток:

- а) після сплати податку на прибуток і виплати дивідендів;
- б) за винятком податку на прибуток, штрафів і пені.

5. Необхідний (цільовий) прибуток підприємства — це:

- а) прибуток попереднього звітного періоду;
- б) прибуток, достатній для виплати дивідендів;
- в) прибуток, необхідний для економічного і технічного розвитку;
- г) прибуток, достатній для поповнення оборотного капіталу.

6. Економічна рентабельність — це відношення прибутку до суми:

- а) продажів;
- б) власного капіталу підприємства;
- в) загального капіталу підприємства.

VI. Позикові засоби і шляхи залучення

1. Короткострокове запозичення використовується при фінансуванні інвестицій:

- а) в основні фонди;
- б) в оборотні активи;
- в) портфельних.

2. Зазначте, чи є кредиторська заборгованість підприємства формою запозичення:

- а) так;
- б) ні.

3. До форм гарантій повернення кредиту банкові, під якими підприємство одержує позиковий капітал, належать:

- а) наявність грошей на розрахунковому рахунку;
- б) застава майна;
- в) застава цінних паперів;
- г) гарантія великого клієнта банку;
- д) гарантія першокласного банку.

4. Зазначте, який із двох видів кредиту позичальникові буде дорожчий:

- а) короткостроковий із заставою векселів;
- б) бланковий.

5. Реальна (ефективна) ставка банківського відсотка за конкретним кредом відрізняється від номінальної ставки з такої причини:

- а) через термін кредитного договору;
- б) забезпеченість кредиту;
- в) схему повернення кредиту;
- г) платоспроможності позичальника.

6. Зазначте елементи, що формують вартість лізингу для лізингоотримувача за багатостороннім фінансовим лізингом:

- а) відпускна ціна виробника устаткування;
- б) ПДВ виробника устаткування;
- в) амортизаційні відрахування за весь період лізингу;
- г) комісійні лізингової компанії;
- д) прибуток лізингової компанії;
- е) вартість банківського кредиту;
- ж) витрати на страхування ризику несплати лізингового платежу;
- з) ПДВ лізингодавця;
- і) вартість ремонту й обслуговування устаткування.

7. За договором підприємства з банком про факторингове обслуговування банк має такі зобов'язання та права:

- а) зобов'язаний купувати всі без винятку надані документи про відвантаження товару (векселя);
- б) право відхиляти деякі подані для купівлі документи.

8. Зазначте елементи, що формують вартість факторингу:

- а) комісія фактора за всю суму поданої для купівлі дебіторської заборгованості;
- б) комісія фактора за суму, фактично видану виробникові;
- в) відсотки банку на видану виробникові суму.

VII. Кредитна діяльність суб'єкта господарювання

1. Тимчасово вільні грошові кошти і резерв готівки підприємство розміщує на фінансовому ринку шляхом купівлі таких цінних паперів:

- а) фінансових активів грошового ринку;
- б) акцій і облігацій промислових корпорацій;
- в) довгострокових державних цінних паперів;
- г) високоліквідних короткострокових облігацій фінансових компаній.

2. Витрати на ведення кредитно-товарної політики підприємства охоплюють:

- а) додаткові власні засоби підприємства і витрати на повернення дебіторської заборгованості;
- б) короткострокові кредити банку;
- в) вкладення засобів у дебіторську заборгованість, відсотки за кредит на поповнення оборотних коштів, витрати на ведення клієнтських рахунків та повернення дебіторської заборгованості.

3. На вибір варіанта кредитно-товарної політики підприємства впливає сукупність таких факторів:

- а) фінансове становище виробника;
- б) технічний рівень виробництва;
- в) галузеві особливості;
- г) специфіка виробленої продукції;

- д) конкуренція в галузі;
- е) віддаленість покупця.

4. У результаті розробки кредитно-товарної політики формується:

- а) план виробництва продукції;
- б) план реалізації продукції;
- в) планова дебіторська заборгованість;
- г) система цін підприємства.

VIII. Розміщення фінансових ресурсів в основні засоби суб'єкта господарювання

1. Орендовані основні засоби відображаються:

- а) в активі балансу;
- б) за балансом (у поясненні до балансу).

2. Індксація вартості основних фондів формується за рішенням:

- а) органів державного керування економікою;
- б) керівництва підприємства.

3. Списання з балансу вибулих основних засобів формується так:

- а) за первісною вартістю;
- б) за відновною вартістю;
- в) з урахуванням зносу.

4. Збитки від невикористання основних засобів виникають з таких причин:

- а) нарахування амортизації, що збільшує валові витрати;
- б) морального старіння устаткування;
- в) непоправних втрат при продажу зайвого устаткування;
- г) фізичного зносу устаткування.

5. Зазначте, чи змінює фінансування збільшення основних фондів позиковими засобами структуру капіталу підприємства:

- а) так;
- б) ні.

6. Зазначте, чи змінює фінансування збільшення основних фондів фінансовим лізингом структуру капіталу підприємства:

- а) так;
- б) ні.

IX. Розміщення фінансових ресурсів в оборотні засоби суб'єкта господарювання

1. Зазначте, які оборотні активи безпосередньо задіяні у виробничому процесі (виготовленні продукції):

- а) оборотні виробничі фонди;
- б) фонди обертання.

2. До оборотних фондів належать такі оборотні активи:

- а) рахунки в банках;
- б) засоби в розрахунках;
- в) запаси сировини і матеріалів;
- г) готова продукція на складі;
- д) малоцінний інструмент;
- е) дебіторська заборгованість.

3. Зазначте, як впливає на фінанси наявність кредиторської заборгованості підприємства:

- а) позитивно, збільшуючи його оборотні кошти;
- б) погіршує фінансовий стан підприємства в умовах інфляції.

4. До факторів збільшення оборотних коштів у резервних виробничих запасах належать такі:

- а) дефіцитність сировини і матеріалів, що зумовлює їх подорожчання;
- б) необхідність різкого збільшення обсягу випуску продукції;
- в) збільшення вартості утримання додаткових запасів;
- г) невизначеність у термінах постачання сировини і матеріалів;
- д) втрата прибутку від невкладення засобів в інші проекти.

5. Позитивним чинником для стану оборотних коштів підприємства є такий:

- а) середній період повернення дебіторської заборгованості довший від середнього терміну погашення підприємством власної кредиторської заборгованості;

- б) середній період повернення дебіторської заборгованості коротший від середнього терміну погашення підприємством власної кредиторської заборгованості.

6. Зазначте, чи повинно підприємство прагнути збільшити резерв вільних коштів на розрахунковому рахунку:

- а) резерв готівки повинен бути мінімальним;
- б) резерв готівки треба постійно збільшувати.

7. В умовах інфляції підприємство втрачає свої оборотні кошти в такій формі:

- а) абсолютній сумі;
- б) відносній за рахунок загального підвищення цін.

X. Інвестиційна діяльність суб'єкта господарювання

1. Мета портфельних інвестицій підприємства полягає в одержанні:

- а) контролю за діяльністю підприємства і доходу у вигляді дивідендів;
- б) доходу від торговельних операцій з цінними паперами і доходу, що дає володіння цінними паперами.

2. Зазначте, які реальні інвестиції не мають на меті збільшення доходу підприємства:

- а) заміна амортизованого устаткування на таке саме;
- б) інвестиції у впровадження нового товару;
- в) забезпечення норм законодавства з охорони праці та навколишнього середовища.
- г) інвестиції в капітальний ремонт устаткування;

3. Реінвестування прибутку — це:

- а) вкладення нерозподіленого прибутку в розвиток підприємства;
- б) спрямування прибутку на виплати інвесторам;
- в) погашення кредитів за рахунок прибутку.

4. До фінансових джерел реального інвестування належать:

- а) власний капітал: амортизаційні відрахування, реінвестування прибутку, додаткова емісія акцій, вкладення нового інвестора в капітал;
- б) власний капітал: амортизаційні відрахування, реінвестування прибутку, вкладення нового інвестора в капітал;
- в) позиковий капітал: банківський кредит, кредити небанківських фінансових інститутів, емісія облігацій;
- г) позиковий капітал: банківський кредит, кредити небанківських фінансових інститутів, інвестиційний податковий кредит, фінансовий лізинг, емісія облігацій.

5. Господарський грошовий потік інвестиційного проекту за весь період його існування – це:

- а) грошові надходження від реалізації продукції за винятком витрат на виробництво;
- б) грошові надходження від реалізації продукції і сума нарахованої амортизації;
- в) грошові надходження від реалізації продукції, нарахована амортизація, компенсації з боку держави податкових платежів і ліквідаційна вартість проекту за винятком суми інвестиційних витрат, витрат на виробництво і податків з господарської діяльності;
- г) інвестиційні витрати за винятком грошових надходжень від реалізації виробленої продукції, податкових платежів і ліквідаційної вартості проекту.

6. Портфельні інвестиції підприємства, що враховуються як необоротні активи, – це:

- а) вкладення тимчасово вільних засобів на грошовому ринку;
- б) вкладення капіталу в операції на фондовому ринку.

7. Ризиковість портфеля цінних паперів знижується при включенні в нього таких цінних паперів:

- а) підприємств однієї галузі;
- б) одного виду;
- в) державних;
- г) різних галузей;
- д) венчурних компаній.

XI. Організація фінансової діяльності

1. Зазначте, чи є галузеві особливості та масштаб підприємницької діяльності основними факторами визначення структури фінансової служби юридично самостійного підприємства, що не має філій:

- а) так;
- б) ні.

2. Оперативне управління зовнішніми і внутрішніми фінансовими потоками — це:

- а) планування річного обсягу реалізації (надходження грошей від продажу продукції);
- б) забезпечення прибутковості від комерційних операцій;
- в) забезпечення планових грошових надходжень і своєчасність усіх грошових розрахунків;
- г) контроль за правильною витратою фінансових ресурсів.

3. Зазначте, які планові документи за часом розробляються першими:

- а) поточного планування;
- б) оперативного планування.

4. Платіжний календар на місяць засвідчує недостатність коштів за поточними витратами. Якщо вважати, що всі суми платежів обгрунтовані, то найдоцільніші такі дії:

- а) відмовитися від виплати заробітної плати;
- б) не зробити платежі за взятими кредитами;
- в) збалансувати платіжний календар новим короткостроковим банківським кредитом.

5. Акредитивна форма розрахунку вигідніша:

- а) для продавця продукції;
- б) для покупця продукції, що виставляє акредитив.

XII. Фінансове планування

1. Поточне планування має систему планів, що розробляється за такою формою:

- а) стандартною (затвердженою);
- б) довільною, що відбиває специфіку діяльності підприємства.

2. Кошторис прямих матеріальних витрат визначає на плановий період такі витрати:

- а) на всі види матеріальних ресурсів, енергії, запасних частин, малоцінного інвентаря, що використовуються підприємством у плановому періоді;
- б) на нормовані сировину і матеріали, паливо й енергію для виготовлення продукції.

3. Балансовий метод фінансового планування — це узгодження обсягів:

- а) витрат і джерел їх покриття;
- б) виробництва і необхідних матеріальних ресурсів;
- в) матеріальних ресурсів і виробничих запасів.

4. План інвестування і фінансування (документ довгострокового планування) обґрунтований, якщо він за кожним роком:

- а) цілком збалансований за витратами і джерелами фінансування;
- б) має від'ємне сальдо, що ліквідується довгостроковими кредитами;
- в) має від'ємне сальдо, що ліквідується короткостроковими кредитами.

XIII. Фінансові відносини підприємства з бюджетною системою

1. Зазначте, чи включають фінансові відносини комерційного підприємства з бюджетною системою (Казначейством) кредитні відносини на принципах банківського кредитування:

- а) так;
- б) ні.

2. При державному регулюванні цін на продукцію підприємства останньому надаються:

- а) бюджетні дотації;
- б) податкові пільги.

3. Платежі в державні позабюджетні фонди здійснюються в розмірі, що відповідає заробітній платі:

- а) нарахованій;
- б) фактично виплаченій.

4. У результаті виявлених внутрішнім аудитом помилок за податковими платежами в бюджет переказуються:

- а) податкова недоїмка;
- б) податкова недоїмка і нарахована на неї пеня;
- в) податкова недоїмка, нарахована на неї пеня і знижений розмір штрафної санкції.

XIV. Фінансовий стан суб'єкта господарювання

1. Вертикальний аналіз структури капіталу за пасивом характеризує:

- а) співвідношення власного і позикового капіталу;
- б) структуру власного капіталу;
- в) розмір статутного капіталу;
- г) структуру позикового капіталу;
- д) суму залучених кредитів.

2. Вертикальний аналіз структури капіталу за активом характеризує:

- а) співвідношення необоротних і оборотних активів;
- б) розмір основних фондів і нематеріальних активів;
- в) структуру необоротних активів за видами активів;
- г) структуру оборотних активів за видами активів.

3. Горизонтальний аналіз фінансового стану підприємства характеризує показники і структуру балансу в таких величинах:

- а) абсолютних за один період;
- б) абсолютних за різні періоди;
- в) відносних до базового періоду.

4. При визначенні суми заборгованості підприємства, до якого застосовано процедуру банкрутства, враховується заборгованість:

- а) пряма перед кредиторами і бюджетом;
- б) загальна, включаючи штрафи, неустойки і пені.

5. Зазначте, чи передбачає мирова угода між підприємством і кредитором ліквідацію підприємства:

- а) так;
- б) ні.

6. санація підприємства відбувається:

- а) тільки в разі застосування процедури банкрутства;
- б) при застосуванні процедури банкрутства власне підприємством за незадовільного стану його фінансів.

7. Зазначте, чи може підприємство під час процедури банкрутства взяти банківський кредит на відновлення платоспроможності:

- а) так;
- б) ні.

XV. Фінансова діяльність підприємства на зовнішньому ринку

1. Зазначте, чи існують інші державні обмеження зовнішньоекономічної діяльності, крім квотування і ліцензування експорту й імпорту:

- а) так;
- б) ні.

2. Митна вартість імпортованого товару розраховується так:

- а) у валюті контракту;
- б) у гривнях за курсом на день укладення контракту;
- в) у гривнях за курсом на день подання митної декларації.

3. Зазначте форми розрахунків за зовнішньоекономічним контрактом у порядку зростання їх вигідності для експортера:

- а) документ проти платежу;
- б) платіж після одержання товару;
- в) відкритий термін платежу;
- г) попередня оплата;
- д) документарний акредитив;
- е) документ проти акцепту.

4. Зазначте форми розрахунків за зовнішньоекономічним контрактом у порядку зростання їх вигідності для імпортера:

- а) документ проти платежу;
- б) платіж після одержання товару;
- в) відкритий термін платежу;
- г) попередня оплата;
- д) документарний акредитив;
- е) документ проти акцепту.

5. Базисні умови постачання товару за контрактом — це:

- а) вказівка виду транспортних засобів;
- б) вказівка термінів постачання;
- в) розподіл прав і обов'язків сторін за контрактом щодо переміщення товару;
- г) вказівка на умови приймання товару покупцем.

6. Для експортера ризик недоодержання прибутку у гривнях за контрактом, у якому валютою платежу є долар США, зростає:

- а) при підвищенні курсу долара США;
- б) при падінні курсу долара США.

ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінар 1. Зміст і завдання фінансової діяльності суб'єкта господарювання

- 1. Фінанси як економічні відносини і грошові фонди.
- 2. Зміст фінансової діяльності суб'єкта господарювання, її мета і завдання.
- 3. Зміст, цілі та завдання управління фінансовою діяльністю.
- 4. Роль фінансової політики суб'єкта господарювання в реалізації його цілей на ринку.
- 5. Завдання фінансової діяльності в забезпеченні конкурентоздатності підприємства.
- 6. Структура фінансового механізму підприємницької діяльності.

Література [1; 10; 14; 18; 21]

Семінар 2. Підприємство у правовому полі

- 1. Взаємозв'язок цивільно- і фінансово-правових відносин.
- 2. Класифікація підприємств за видами власності, розмірами бізнесу, чисельністю персоналу, типами структури.
- 3. Правова база фінансової діяльності.
- 4. Розв'язання завдань.

Література [1; 2; 19; 21; 24]

Семінар 3. Фінансові ресурси суб'єкта господарювання

1. Відмінності цілей і джерел фінансових ресурсів комерційних і некомерційних організацій.
2. Зовнішні фінансові відносини і зовнішні грошові потоки підприємства.
3. Внутрішні фінансові відносини і їх грошові потоки.
4. Пасив балансу фінансових ресурсів – відображення їх структури за елементами формування.
5. Актив балансу (розподіл фінансових ресурсів).
6. Розв'язання завдань.

Література [2; 11; 12; 17; 21]

Семінар 4. Мобілізація власних коштів суб'єкта господарювання

1. Джерела власних фінансових ресурсів.
2. Методи планування реалізації продукції.
3. Планування прибутку підприємства.
4. Роль цін у мобілізації фінансових ресурсів.
5. Методи визначення мінімального й оптимального обсягів виробництва та оптимальної ціни при фіксованій реалізації.
6. Сутність понять самофінансування і потоку самофінансування.

Література [11; 12; 17; 20; 21; 23; 26]

Семінар 5. Позикова політика підприємства

1. Роль позикових коштів у фінансуванні господарської діяльності.
2. Завдання, методи та інструменти короткострокового запозичення.
3. Завдання, методи та інструменти довгострокового запозичення.
4. Обґрунтування доцільності зовнішнього фінансування.
5. Основні підходи до оптимізації розміру і структури позикового капіталу.
6. Законодавче оформлення взаємовідносин кредитора і позичальника.
7. Лізинг як спосіб кредитування.
8. Можливості факторингу у кредитуванні обігових коштів.

Література [12; 13; 17; 21]

Семінар 6. Кредитна діяльність суб'єкта господарювання.

1. Мета, зміст та інструменти кредитної політики суб'єкта господарювання.
2. Оцінка дебіторської заборгованості.
3. Вибір варіанта кредитної політики підприємства.

Література [11–13; 17; 21; 26]

Семінар 7. Формування основного капіталу підприємства

1. Формування основного капіталу власними коштами підприємства.
2. Використання позикового капіталу у формуванні основних фондів.
3. Обґрунтування вибору між позиковим і орендним фінансуванням.
4. Інвестиційна політика підприємства.
5. Сутність амортизаційної політики підприємства.
6. Фінансування ремонту основних фондів.

Література [1; 2; 12; 13; 21; 25]

Семінар 8. Фінансування експлуатаційних (операційних) витрат

1. Структура і принципи формування змінного капіталу підприємства (оборотних коштів).
2. Формування оборотних коштів за рахунок внутрішнього і зовнішнього фінансування.
3. Джерела фінансування приросту оборотних коштів.
4. Нормування оборотних коштів за напрямками їх використання.
5. Грошові кошти підприємства і управління їх рухом.
6. Цілі та види короткострокового розміщення грошових коштів.
7. Запобігання інфляційному ризику втрат оборотних коштів.

Література [1; 2; 12; 13; 21; 25]

Семінар 9. Організація фінансової роботи на підприємстві

1. Завдання та структура фінансової служби підприємства.
2. Складові фінансової роботи на підприємстві.
3. Календарне планування фінансової роботи на підприємстві.
4. Щоденне планування грошових коштів, касовий план.
5. Методи здійснення готівкових і безготівкових грошових розрахунків.

6. Форми і методи фінансового планування та їх значення в реалізації фінансової стратегії суб'єкта господарювання.
7. Планування грошового потоку як основи самофінансування.
8. Відображення фінансових питань у структурі бізнес-плану.
9. Створення інформаційної бази фінансової діяльності під час контрольно-аналітичної роботи на підприємстві.

Література [11–13; 21; 26]

Семінар 10. Аналіз фінансового стану суб'єкта господарювання

1. Розрахунок показників фінансового стану підприємства.
2. Банкрутство як кризовий стан фінансів підприємства.
3. Оздоровлення фінансів підприємства методами санації.
4. Напрями прогнозування фінансового стану підприємства.
5. Визначення ринкової вартості підприємства.
6. Розв'язання завдань.

Література [18; 21; 22]

Семінар 11. Інвестиційна і зовнішньоекономічна діяльність підприємства

1. Форми мобілізації фінансових ресурсів для цілей інвестування.
2. Вибір інвестиційного проекту за показниками, що характеризують його ефективність.
3. Принципи формування портфеля цінних паперів і оцінка його ефективності.
4. Врахування чинника державного регулювання в зовнішньоекономічній діяльності підприємства.
5. Підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності за рахунок фінансових умов контрактів.
6. Принципи обґрунтування вигідності експортних та імпорتنих операцій з урахуванням умов постачання.

Література [10; 14; 21; 23]

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

Мета написання реферату – поглибити знання з окремих тем курсу “Фінансова діяльність суб'єктів господарювання” та набуття навичок обґрунтованого викладу матеріалу, коли поєднуються вимо-

ги повного розкриття теми та обмеженість обсягу викладу. Реферат виконується на основі рекомендованих літературних джерел та із залученням іншої літератури з теми реферату. Обсяг реферату — до 20 друкованих сторінок. Реферат повинен містити список використаної літератури та посилання на неї в тексті. Використання періодичної літератури підвищує якість роботи.

1. Цілі, завдання та зміст фінансової діяльності суб'єкта господарювання.
2. Роль фінансової політики суб'єкта господарювання в реалізації його цілей на ринку.
3. Завдання та зміст фінансової діяльності в забезпеченні конкурентоспроможності підприємства.
4. Взаємозв'язок цивільно- та фінансово-правових відносин в управлінні фінансами.
5. Класифікація підприємств за видами власності, розмірами бізнесу та чисельністю працюючих.
6. Правова база фінансової діяльності.
7. Джерела власних фінансових ресурсів підприємства.
8. Методи планування реалізації продукції та прибутку підприємства.
9. Сутність поняття самофінансування і визначення поняття потоку самофінансування.
10. Призначення статутного фонду і його формування за підприємствами різних організаційних форм.
11. Методи управління статутним фондом підприємства.
12. Джерела власних фінансових ресурсів суб'єкта господарювання.
13. Методи планування реалізації продукції та прибутку.
14. Методи визначення мінімального і оптимального обсягів виробництва та оптимальної ціни при фіксованому обсязі реалізації продукції (послуг).
15. Сутність поняття самофінансування і потоку самофінансування.
16. Завдання, методи та інструменти запозичення капіталу на фінансовому ринку.
17. Кредитоспроможність підприємства та шляхи її поліпшення.
18. Обґрунтування доцільності зовнішнього фінансування та вибір джерел фінансування.
19. Основні підходи до оптимізації розміру і структури позикового капіталу.
20. Визначення вартості капіталу підприємства.

21. Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємства.
22. Лізинг та факторинг як спосіб кредитування.
23. Методика вибору варіанта кредитно-товарної політики.
24. Сутність амортизаційної та інвестиційної політики підприємства.
25. Нормування оборотних коштів за напрямками їх використання.
26. Грошові кошти підприємства і управління їх рухом.
27. Цілі та види короткострокового розміщення грошових коштів.
28. Запобігання інфляційному ризику втрат оборотних коштів.
29. Фінансові інвестиції підприємства.
30. Складові фінансової роботи на підприємстві. Календарне планування фінансової роботи.
31. Методи здійснення готівкових і безготівкових грошових розрахунків.
32. Планування грошового потоку як основи самофінансування.
33. Відображення фінансових питань у структурі бізнес-плану.
34. Форми і методи бюджетування як напряму фінансового планування.
35. Сутність та методи фінансового контролінгу.
36. Створення інформаційної бази фінансової діяльності під час контрольної-аналітичної роботи на підприємстві.
37. Банкрутство як кризовий стан фінансів підприємства та порядок здійснення процедури банкрутства.
38. Оздоровлення фінансів підприємства під час санації.
39. Напрями прогнозування фінансового стану підприємства.
40. Цілі, форми та методи реорганізації підприємства.
41. Визначення ринкової вартості підприємства.
42. Форми мобілізації фінансових ресурсів для цілей інвестування.
43. Вибір інвестиційного проекту за показниками його ефективності.
44. Принципи формування портфеля цінних паперів і оцінка його ефективності.
45. Валютні ризики в зовнішньоекономічній діяльності підприємства.
46. Джерела фінансування зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
47. Взаємодія фінансів суб'єкта господарювання з державними фінансами.
48. Зміст податкової роботи на підприємстві з урахуванням рівнів бюджетної системи.

49. Завдання і методи проведення внутрішньофірмового фінансового контролю.
50. Дотації, субсидії і субвенції як форми фінансової підтримки підприємства з боку держави.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Капітал підприємства за економічною сутністю та складом активів.
2. Цілі, зміст та завдання фінансової діяльності за її напрямками.
3. Організація фінансової діяльності залежно від структури підприємства та масштабів бізнесу.
4. Зміст фінансової політики суб'єкта господарювання.
5. Завдання фінансової діяльності в забезпеченні конкурентоспроможності підприємства.
6. Правова база фінансової діяльності.
7. Фактори впливу на вибір організаційної форми підприємства.
8. Особливості фінансової діяльності приватних підприємств різних організаційних форм.
9. Особливості фінансової діяльності підприємств на основі договорів кооперації.
10. Склад та функції власного капіталу підприємства.
11. Призначення статутного фонду підприємства, джерела його формування і визначення розміру.
12. Формування статутного фонду підприємств за видами власності.
13. Номінальна, балансова та ринкова вартості акцій.
14. Чинники та методи збільшення статутних фондів підприємств різних організаційних форм.
15. Внутрішні джерела збільшення статутного капіталу підприємства.
16. Чинники та методи зменшення статутного капіталу підприємств різних організаційних форм.
17. Зміст санації балансу акціонерного товариства та методи її проведення.
18. Призначення та джерела формування резервного капіталу підприємства за видами резервних фондів.
19. Сутність відкритого та прихованого резервного капіталу підприємства.

20. Внутрішні джерела поповнення власних фінансових ресурсів суб'єкта господарювання.
21. Методи планування реалізації продукції (послуг).
22. Методи планування прибутку підприємства.
23. Загальний прибуток підприємства та пошук шляхів його збільшення.
24. Визначення мінімального та оптимального обсягів виробництва і реалізації продукції на основі розрахунку беззбитковості виробництва.
25. Нерозподілений прибуток та його використання.
26. Сутність відкритого самофінансування. Рефінансування прибутку.
27. Сутність прихованого самофінансування.
28. Рівень самофінансування та кредитоспроможності підприємства.
29. Фінансування за рахунок створених резервів подальших витрат.
30. Чистий грошовий потік та його склад за елементами.
31. Прямий метод розрахунку чистого грошового потоку.
32. Непрямий метод визначення чистого грошового потоку та його застосування в управлінні фінансами.
33. Показники грошового потоку підприємства, їх зв'язок з розміром амортизації у складі грошового потоку.
34. Зміст дивідендної політики підприємства та фактори, які її визначають.
35. Теоретичні концепції побудови дивідендної політики підприємства.
36. Порядок нарахування та виплати дивідендів акціонерним товариством.
37. Порядок нарахування та виплати дивідендів приватним підприємством та підприємством з часткою державної власності.
38. Грошова та негрошова форми виплати дивідендів.
39. Методи виплати дивідендів та види дивідендної політики.
40. Вплив дивідендної політики на ринкову вартість акціонерного товариства.
41. Необхідність позикових коштів у фінансуванні господарської діяльності підприємства.
42. Завдання, методи та інструменти короткострокового запозичення.
43. Завдання, методи та інструменти довгострокового запозичення.
44. Фактори впливу на вартість банківських позик.

45. Кредитоспроможність позичальника та її визначення кредитором.
46. Взаємовідносини підприємства та банку з отримання кредиту.
47. Обґрунтування доцільності зовнішнього фінансування діяльності на основі оцінки ефективності запозичення коштів.
48. Основні підходи до оптимізації розміру та структури запозиченого капіталу з залученням методу фінансового важеля.
49. Види застав при банківському кредитуванні.
50. Застосування гарантій та поручительств при отриманні кредитів.
51. Лізинг як засіб кредитування підприємства, його види та визначення загальної суми платежу.
52. Сутність, види факторингу та його можливості у кредитуванні оборотних засобів.
53. Запозичення емісією облігацій на фондовому ринку. Вартість запозичення.
54. Погашення підприємством облігацій різних видів.
55. Фінансування оборотного капіталу факторингом. Види факторингу, його вартість.
56. Цілі, зміст та фінансування кредитно-товарної політики суб'єкта господарювання.
57. Методичний підхід до вибору варіанта кредитної політики підприємства.
58. Умови товарного кредиту і фактори впливу на рішення про надання кредиту.
59. Зміст та чинники укрупнення підприємства злиттям, приєднанням та поглинанням.
60. Зміст та чинники розукрупнення підприємства поділом або виокремленням.
61. Вартість власного, запозиченого та загального капіталу підприємства.
62. Джерела фінансування реальних інвестиційних проектів власними та позиковими коштами.
63. Оцінка та зменшення ризикованості реального інвестування підприємства.
64. Довгострокові та короткострокові фінансові інвестиції підприємства в капітал інших суб'єктів господарювання: чинники, відображення у звітності.
65. Вартість фінансових інвестицій, що обліковуються методом участі в капіталі (вартість первісна та поточна).

66. Довгострокові та короткострокові фінансові інвестиції в цінні папери: види цінних паперів, відображення у звітності.
67. Вартість фінансових інвестицій у цінні папери (вартість початкова та поточна).
68. Зміст роботи фінансової служби при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
69. Основні ризики при здійсненні підприємствами зовнішньоекономічних операцій та запобігання їм.
70. Фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів: ціни, форми розрахунків.
71. Факторинг та форфейтинг у зовнішньоекономічній діяльності.
72. Зміст фінансового контролінгу, його стратегічні та оперативні цілі.
73. Методи контролінгу та їх інформаційна база.
74. Зміст короткострокового (поточного та оперативного) фінансового планування.
75. Зміст довгострокового фінансового планування.
76. Сутність бюджетування як складової фінансового планування, його принципи та функції.
77. Склад основного бюджету підприємства.
78. Склад часткових (функціональних) бюджетів та їх інформаційна база.
79. Методи складання бюджетів: традиційне бюджетування і нуль-бюджетування.
80. Зміст бюджетного контролю.
81. Визначення обсягу капіталу для фінансування необоротних активів за їх видами.
82. Формування основних засобів та нематеріальних активів власними коштами суб'єкта господарювання.
83. Залучення позикових коштів для формування основних засобів і нематеріальних активів.
84. Сутність амортизаційної політики підприємства та її роль у формуванні основних фондів.
85. Визначення потреби в капіталі для фінансування оборотного капіталу. Попередження інфляційного ризику втрат оборотних коштів.
86. Фінансування оборотного капіталу власними та запозиченими коштами.

87. Оптимізація рівня запасів товарно-матеріальних цінностей та фактори впливу на розмір запасів.
88. Методика нормування оборотних засобів у матеріальних цінностях за видами запасів.
89. Структура грошових засобів підприємства та принципи управління ними.
90. Оборотні засоби в дебіторській заборгованості: види, структура та залежність від тривалості виробничо-комерційного циклу, політика повернення коштів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Конституція України*. — К.: Преса України, 1997. — Ст. 85–98, 116, 119, 138, 142, 143.
2. *Господарський кодекс України* // ВВР України. — 2003. — № 18–22.
3. *Закон України “Про цінні папери і фондову біржу”* від 18.06.91 // ВВР України. — 1991. — № 38.
4. *Закон України “Про систему оподаткування”* від 18.02.97 // ВВР України. — 1997. — № 16.
5. *Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням і похованням”* від 18.01.01 // Уряд. кур’єр. — 2000. — № 38.
6. *Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття”* від 23.03.2000 // Уряд. кур’єр. — 2000. — № 72.
7. *Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності”* від 21.09.99 // Уряд. кур’єр. — 1999. — № 215.
8. *Закон України “Про збір на обов’язкове державне пенсійне страхування”* від 03.12.97 // ВВР України. — 1998. — № 11–12.
9. *Національні стандарти бухгалтерського обліку. Закони, положення, інструкції*. — К.: Консалт, 2000. — 254 с.
10. *Бандурка О. М., Коробов М. Я., Орлов П. І., Петрова К. Я.* Фінансова діяльність підприємства— К.: Либідь, 2002.
11. *Бланк И. А.* Финансовый менеджмент. — К.: Ника-Центр, 1999.

12. *Ван Хорн Дж. К.* Основы управления финансами. — М.: Финансы и статистика, 1996. — 800 с.
13. *Зятківський І. В.* Фінанси підприємств. Навч. посіб. — К.: Кондор, 2003.
14. *Контроллинг* как инструмент управления предприятием. — М.: ЮНИТИ, 2001.
15. *Крутик А. Б., Хайкин М. М.* Основы финансовой деятельности предприятия: Учебник. — СПб.: Бизнес-пресса, 1999. — 446 с.
16. *Перар Ж.* Управление финансами с упражнениями. — М.: Финансы и статистика, 1999. — 356 с.
17. *Перар Ж.* Управление международными денежными потоками. — М.: Финансы и статистика, 1998. — 208 с.
18. *Терещенко О. О.* Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Навч. посіб. — К.: Вид-во КНЕУ, 2003.
19. *Управління зовнішньоекономічною діяльністю:* Навч. посіб. / За ред. А. І. Кредісова. — К.: Віра-Р, 1998.
20. *Філімоненко О. С.* Фінанси підприємств. — К.: МАУП, 2003.
21. *Фінанси підприємств:* Підручник / За ред. А. М. Поддєрьогіна. — К.: Вид-во КНЕУ, 2002.
22. *Фінансова звітність за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.* — 2-ге вид. — К.: Лібра, 1999.
23. *Финансовый менеджмент. Теория и практика* / Под ред. Е. С. Стояновой. — М.: Перспектива, 1997. — 564 с.
24. *Финансы предприятий* / Под ред. М. В. Романовского. — СПб.: Бизнес-пресса, 2000.
25. *Шеремет А. Д., Сайфулин Р. С.* Финансы предприятий: Учеб. пособие. — М.: ИНФРА-М, 1998. — 342 с.

Додаткова

26. *Суторміна В. М., Федосов В. М., Рязанова Н. С.* Фінанси зарубіжних корпорацій: Навч. посіб. — К.: Либідь, 1993.
27. *Терещенко О. О.* Антикризисное фінансове управління на підприємстві. — К.: Вид-во КНЕУ, 2006.
28. *Тренин Н. Н.* Управление финансами. — М.: Финансы и статистика, 1999.
29. *Финансы предприятий* / Под ред. М. В. Романовского. — СПб.: Изд-во Бизнес-пресса, 2000.
30. *Бригхем Ю., Эрхард М.* Финансовый менеджмент. — 10-е изд. — М., 2005.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Зміст самостійної роботи студентів з дисципліни “Фінансова діяльність суб’єктів господарювання”	4
Тести	7
Плани семінарських занять.....	22
Теми рефератів.....	25
Питання для самоконтролю.....	28
Список літератури	32

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *А. А. Карпова*
Комп’ютерне верстання *М. М. Соколовська*

МАУП

Зам. № ВКЦ-3062
Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП